

SOSIAALITAITO

SOCIALKOMPETENS

2012
Toimintakertomus ja
tasekirja

Sosiaalitaito Oy – Socialkompetens Ab
Seutulantie 3-5 A
04410 Järvenpää
Y-tunnus 1765926-6

Tilikausi 1.1.2012 - 31.12.2012

Sisällysluettelo

Johdanto	3
1 Tausta	4
1.1 Yhtiön osakepääoma	4
1.2 Hallinto ja talous	4
1.3 Valtakunnallinen sosiaalialan osaamiskeskustoiminta	5
2 Sosiaalitaidon toiminta vuonna 2012	6
2.1. Sosiaalitaidon toimintojen toteutuminen painopisteittäin	7
2.2 Toimintojen toteutuminen sisältöalueittain vuonna 2011	11
3 Huomioita Sosiaalitaidon vuoden 2012 toiminnasta	15
3.1 Sosiaalialan kehittämistyön syventäminen ja organisointi	15
3.2 Tiedon tuottaminen ja soveltaminen kehittämistyön tueksi	16
3.3 Sosiaalialan kehittymiseen vaikuttaminen asiantuntijaroolissa	17
3.4 Muu ammatillinen yhteistyö	17
3.5 Sosiaalitaito yhteisönä	17
3 Lopuksi	18
5 Hallituksen esitys tuloksen käsittelystä	18
6 Tasekirja /Tilinpäätösaineisto	19
Liitteet	28

Johdanto

Toimintavuotta 2012 voisi luonnehtia sekavuuden ja hämmennyksen vuodeksi. Vuoden aikana valmistauduttiin sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoiminta-alue LOSTin purkautumiseen, Lohjan, Karjalohjan ja Nummi-Pusulan kuntaliitoksiin, Perusturvakuntayhtymä Karviaisen supistumiseen (Nummi-Pusulan irtautuminen) ja Siuntion ja Inkoon kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon uudelleen järjestämisiin. Kuntarakennetta, sosiaalihuoltoa ja ikäihmisten palveluja säätelevä lainsäädäntö olivat valmisteilla. Metropolialuetta koskevia selvityksiä ja kannanottoja on esitetty useita. Lisäksi laaja sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskeva tiedonhallintaa koskeva (Apotti) prosessi käynnistyi.

Sosiaalihuollon kehittämistoimintaa ohjaava Kaste –ohjelman toinen kausi käynnistyi ja sen pohjalta toiminta-alueen kunnat sitoutuivat ikäihmisten kotona annettavien palvelujen laajaan kehittämisohjelmaan. Lastensuojelun palvelun kriisiytymisen vuoksi lastensuojeluun liittyvät teemat olivat vahvasti esillä. Sosiaalitaidossa valmistui juuri oikeaan aikaan selvitys lastensuojelulain hengen toteutumisesta 2011. Selvityksessä tuotettiin tietoa asiantuntijakeskusteluun lastensuojeluilmoitusten määrän ja lastensuojelutarpeen kasvun yhteydestä. Selvityksen pohjalta kunnissa tehtiin käytäntöihin liittyviä parannuksia ja laajemmin lasten ja perheiden palvelujen toimintatapojen kehittämistä jatketaan edelleen.

Tietojohtaminen, tietoteknologia ja ajantasaisen asiakastiedon haltuunotto myös sosiaalihuollossa ovat laajan ja jatkuvan kehittämistyön teemoja. Tätä työtä viedään eteenpäin THL:n Oper-yksikön ja Sosiaalitaidon välisenä yhteistyönä.

Uusi kehittämisenäkökulma perheiden ja sosiaalipalvelujen kehittämiseen on palvelujen prosessia tukeva tilasuunnittelu (Hyvinkään kaupunki). Työtä jatketaan Kuntaliiton ja Tekesin yhteistyönä. Uudenlaiset tilaratkaisut voivat olla osa laajempaa sosiaalipalvelujen modernisointityötä.

Tietoteknologian hyödyntäminen sekä asiakas- että ammattilaistyössä, vahvempi toimintojen ohjaus, sosiaalipalvelujen hallinnon, toimintatapojen joustavoittaminen ja asiakkaan näkökulmasta eheyttäminen ovat teemoja, joiden kanssa työtä jatketaan edelleen. Sosiaalihuollon palvelujen ja menetelmien vaikuttavuuden arviointi ja tuottavuuden mittaaminen ovat jatkossakin haasteita. Lähivuodet lienevät sosiaalihuollon modernisoinnin vuosia.

Vuosi 2012 lukuina

Selvityksiä: 11

Kehittämishankkeita: 2 (omaa); sidosryhmien hallinnoimia (4)

Seminaareja 12, joissa saavutettiin 700 ammattilaista

Asiakkaita: vammaispalveluhanke / HyRi 10, kokemusasiantuntijat 5, lapset 3450

Työntekijöitä 15

1 Tausta

1.1 Yhtiön osakepääoma

Yhtiö on perustettu 14.12.2001 ja merkitty kaupparekisteriin 4.6.2002. Yhtiön toimialana on toimia sosiaalialan osaamiskeskuksena ja välittää sosiaalialan erityispalveluja sekä järjestää sosiaalialan yhteistyötä, tutkimusta ja kehittämistä (yhtiöjärjestys).

Yhtiön vähimmäisosakepääoma on 66.000 € ja enimmäispääoma on 264.000 €. Yhtiön osakkeenomistajina oli 16 kuntaa Länsi- ja Keski-Uudenmaan 17 kunnasta (Liite 1). Omistajakunnat maksavat osakassopimuksen perusteella vuosittaista toiminta-avustusta.

1.2 Hallinto ja talous

Vuonna 2012 hallituksessa oli kymmenen varsinaista jäsentä ja kolme varajäsentä (Liite 2). Hallituksen puheenjohtajana 24.5.2012 saakka toimi Liisa Ståhle, perusturvajohtaja, Kirkkonummen kunta ja tämän jälkeen Aino Eerola, sosiaali- ja terveysjohtaja, Hyvinkään kaupunki.

Sosiaalitaidon hallitus kokoontui vuoden 2012 aikana 4 kertaa. Yhtiön tilintarkastajana toimi Leena Flinck, JHTT, Audiator Oy.

Sosiaalitaidon valtionavustus oli 201.380 € ja osakassopimuksen perusteella maksettava kuntien toiminta-avustus vuonna 2012 oli 85.200,81 €. Yhtiön tilikauden liikevaihto oli 339.345,60 € ja kokonaistuotot 625.926,41 €. Tilikauden voitto on 972,78 €.

- Valtionavustus

Osaamiskeskustoiminnan perusrahoitus on kohdennettu vakinaisen henkilöstön (toimitusjohtaja, kehittämispäällikkö, talous- ja toimistosihteeri) palkkaukseen ja välttämättömään perustoimintaan (tilat, laitteet, toiminnasta aiheutuvat muut kiinteät kulut).

- Kuntien toiminta-avustus (suunnittelija / alueellisen hyvinvointitiedon tuottaminen, sosiaalipalvelujen kustannukset ja vaikuttavuus)

- Hankerahoitus

Sosiaalitaidon toiminnan rahoituslähteinä olivat hankerahoitus mm. sosiaali- ja terveysministeriö/Kaste -ohjelma (Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma), Uudenmaan liitto ja Euroopan sosiaalirahasto. Hankerahoituksella Sosiaalitaidossa toimi vuonna 2012 neljä työntekijää.

- Asiantuntijapalvelut: kunnille myytävänä palvelutoimintana tuotetaan sosiaaliasiamiehen palvelut, ikäihmisten palvelujen kehittämistyön koordinointi,

selvityksiä, kartoituksia ja arviointeja. Lisäksi Sosiaalitaidon työntekijät osallistuvat mm. prosessikuvaus- ja tuotteistusprosesseihin.

Yhtiössä työskenteli 15 henkilöä eripituisissa työsuhteissa suunnittelu- ja projektitehtävissä. Kesätyöntekijöitä työskenteli kaksi vuonna 2012. Opinnäytetöiden tekijöitä oli yhteensä kolme.

Sosiaalitaito on osa Etelä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskusten verkostoa (ESO). Verkoston muodostavat Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus Socca, Päijät-Hämeen ja Itä-Uudenmaan sosiaalialan osaamiskeskus Verso sekä Sosiaalitaito Oy – Socialkompetens Ab. Sosiaalialan osaamiskeskusten välisen sopimuksen mukaan osaamiskeskusten yhteistyöelimenä toimi ESON koordinaatioryhmä, joka ei kokoontunut vuonna 2012.

1.3 Valtakunnallinen sosiaalialan osaamiskeskustoiminta

Sosiaalialan osaamiskeskusten toimintaa ohjaa sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan neuvottelukunta (2010–2013). Neuvottelukunnassa alueen edustajana toimii Pirkko Hynynen, työkäisten palvelulinjajohtaja, Perusturvakuntayhtymä Karviainen. Neuvottelukunta kokoontui 2 kertaa vuonna 2012. Sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan neuvottelukunnan valmisteluelimellä toiminut jaos (sosiaalialan osaamiskeskusten johtajat) kokoontui 9 kertaa. Sosiaalitaidon henkilöstö osallistui sosiaalialan osaamiskeskusverkoston sisällölliseen yhteistyöhön ja verkostoihin (päihde- ja mielenterveystyö, lastensuojelu, vammaispalvelut, varhaiskasvatus, vanhusten palvelut, aikuissosiaalityö, tiedontuotanto).

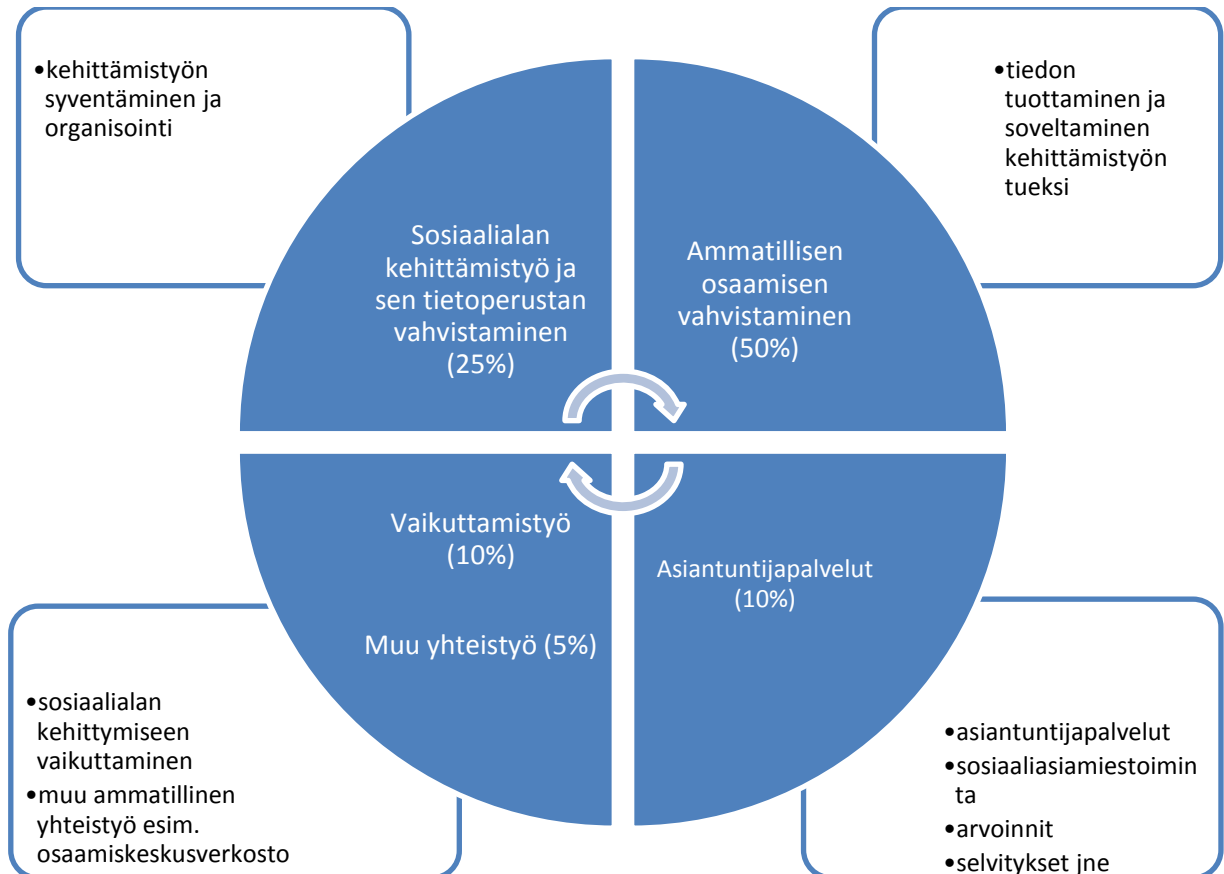
Sosiaalitaito vastasi valtakunnallisten sosiaalialan osaamiskeskuspäivien suunnittelusta ja toteutuksesta. Päiville kokoontui noin 100 osaamiskeskusten asiantuntijaa. Päivien teemana olivat innovaatiot, muutostyö ja muutoksen johtaminen sekä sosiaalialan imagotyö. Puhujina olivat Petteri Kilpinen toimitusjohtaja, TBWA Europe, Vesa Harmaakorpi professori, LUT ja Lisa Sounio toimitusjohtaja, Sonay Oy. Samalla juhlittiin sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan kymmenvuotista taivalta henkilöstön kesken.

2 Sosiaalitaidon toiminta vuonna 2012

Sosiaalitaidon keskeisenä tavoitteena on toteuttaa pitkäjänteistä sosiaalialan kehitystyötä.

Edistämme sosiaalialan kumppanuutta ja luomme uutta!

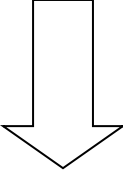
Sosiaalitaidon toiminnan taustana ovat toimintasuunnitelmassa asetetut painopisteet, joiden perusteella toiminta kohdentuu **sosiaalialan kehittämistyön vahvistamiseen ja ammatillisen osaamisen lisäämiseen.**

2.1. Sosiaalitaidon toimintojen toteutuminen painopisteittäin

Seuraavissa taulukoissa on lyhyesti konkretisoitu kunkin painopisteen sisällöllinen toiminta ja toteutuminen.

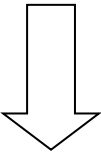
Sosiaalialan kehittämistyön ja sen tietoperustan vahvistaminen

Tehtävä	Toiminta 2012
<p>Sosiaalialan kehittämistyön syventäminen ja organisointi (25 %)</p> <p>Hanketyöryhmät, tutkimusyhteistyö, sosiaalityöntekijöiden ryhmät, työntekijäverkotot, oppilaitosverkotot, sisältötyöryhmät, sosiaali- ja terveysjohto, yhteistyökokoukset</p> <p>Tulos: seuduilla tapahtuva tarkoituksenmukainen ja hyvin kohdennettu kehittämistyö, jonka seurauksena sosiaalipalvelut järjestetään tarkoituksenmukaisissa rakenteissa ja toimintatavoilla. Toiminta on sekä sosiaalisesti että taloudellisesti vaikuttavaa.</p>	<p>Omat hankkeet (johto, ohjaus, hallinnointi, toteutus) Avomieli – (osa Mielen avain kehittämissuunnitelmaa / Vantaan kaupunki), Sosiaalipalvelujen talous, kustannukset ja vaikuttavuus (osa Lapsen ääni II kehittämissuunnitelmaa)</p> <p>Sidosryhmien hankkeet (ohjaus, asiantuntijayhteistyö, arviointi, kehittämistyön tuki) Sohvi - sosiaalihuollon alueellinen tiedontuotanto / FUAS verkosto SosGis – sosiaalihuolto ja paikkatieto /Sosiaalialan osaamiskeskukset Poske, SoNetBotnia, Sosiaalitalo, Lapin yliopisto, Seinäjoki, Jyväskylä ja Oulu Kotouttamisen verkosto-ohjauksen mallin luominen / Socca</p> <p>Hankesuunnittelu Kansallinen sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämissuunnitelma Kaste: Ikäihmisten palvelujen kehittämissuunnitelma (Kotona kokonainen elämä), Vanhemmuuden tukeminen Sosiaalihuollon asiakastietomallin mukaisten asiakasasiakirjojen sisällön katselmuoto yhteistyössä sosiaalialan osaamiskeskus Socom ja Socca sekä Salivirta & Partner's. Sosiaalihuollon sähköinen asiointi / Sade –ohjelma / THL</p> <p>Työkokoukset Verkosto-osaajien verkoston työkokous Päihde- ja mielenterveysongelmien kohtaaminen aikuissosiaalityössä koulutussarja Mahdollisuuksia muutokseen –koulutus (ammattilaiset ja kokemusasiantuntijat) Lapset puheeksi –koulutus Aluekehityspäivä yhteistyössä oppilaitosten kanssa (aktiivisen ikääntyminen teemapäivä)</p> <p>Verkotot Kuuma-kumppanuusuunnitelma (sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunta; työryhmät: sosiaalipalvelut, varhaiskasvatus, ikäihmisten palvelut, talous, lastensuojelu, aikuissosiaalityö) Länsi-Uudenmaan sosiaali- ja terveysjohto Lastensuojelun johtavien sosiaalityöntekijöiden verkosto (Keski-Uusimaa) Aikuissosiaalityöntekijöiden asiantuntijaverkosto (Keski-Uusimaa) Päihdetyön valtakunnallinen aluekehittäjien verkosto Länsi-Uudenmaan hyvinvointiklusteri Sosiaaliasiamiesverkosto Länsi-Uudenmaan ikääntyneiden palvelujen verkosto Aluevastaavaverkosto, Suomen muistiasiantuntijat ry</p> <p>Sidosryhmät mm. Suomen Kuntaliitto, Uudenmaan liitto, Sosiaali- ja terveysministeriö, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, yliopistot, ammattikorkeakoulut, järjestöt, Eteva, Huoltaja-säätiö, Seurakuntaopisto, Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto => Soste, Suomen muistiasiantuntijat ry</p>

Sosiaalitaidon rooli kehittäjänä ja kehittämistyössä (hanketyö, kuntien oma kehittämistyö) muodostuu pääosin kehittämistyön suunnittelusta ja käynnistämisestä (hankkeistaminen, verkostojen ylläpito, asiantuntijakomentointi), kehittämistyön prosessien ohjauksesta ja tuesta (kehittäjien tukeminen), kehittämistyön arvioinnista (kehittämistyön vaikuttavuuden arviointi) ja kehittämistyön perusteiden, perustelujen ja tavoitetilan selvittämisestä (selvitykset, kartoitukset). Tämän lisäksi Sosiaalitaidon ammattilaiset toimivat hankkeiden ohjaus- ja johtelimissa. Toiminta-alueen osalta Sosiaalitaidon rooli ja tehtävät ovat muodostuneet suhteellisen selkeiksi.

Sosiaaliasiamiestoiminnassa välittyä sosiaalihuollon asiakkaiden asioinnin kautta sosiaalihuollon kehittämistarpeita (selvitys sosiaaliasiamiestoiminnasta vuosittain).

Tietoperustan vahvistaminen ja osaamisen lisääminen

Tehtävä	Toiminta 2012
<p>Tiedon tuottaminen ja soveltaminen kehittämistyön tueksi (50 %)</p> <p>Tiedon tuottaminen, kokoaminen ja jalostaminen: selvitykset, kartoitukset, tutkiva työote, vaikuttavuuden arviointi, ennakointi</p> <div style="text-align: center;"> </div> <p>Tulos: seuduilla toteutettava kehittämistyö perustuu tutkittuun ja koeteltuun tietoon sekä tuottaa uutta tietoa kehittämistyön, päätöksenteon ja suunnittelun tueksi.</p>	<p>VIII opintomatka: Toronto IIX, Kanada Teema: Ikäihmisten palvelut, vaikuttavuus ja kustannustehokkuus</p> <p>Selvitykset, arvioinnit, kartoitukset: 11 -vuotiaiden lasten hyvinvointi (9 kuntaa, 2404 vastaajaa) Pienten lasten kokemuksia päivähoidosta ja kotoa (10 kuntaa, 639 vastaajaa) Lastensuojelun tila 2011 (100 % alueen väestöpohjasta) Ikäihmisten palvelujen tila 2011 (87 % alueen väestöpohjasta) Sosiaaliamiehen toiminta 2011 –selvitys (9 kuntaa) Sosiaalityöntekijät ja sosiaaliohjaajat kunnissa 9/2012 (100 % alueen väestöpohjasta) Aikuissosiaalityö ja toimeentulotuki 2011 Kuuma -kunnissa (63 % alueen väestöpohjasta) Lastensuojelulain hengen toteutuminen: ilmoitukset 2011 Hyvinkää toimintalahtöinen tilatarveselvitys Esitys lastensuojelun tietosisältöjen yhtenäistämisestä Perhehoidon yksikkö Pihlaja: palvelujen tuotteistaminen Ikäntyneen asiakkaan kokemuksia hoidosta ja päivän sisällöstä (38 vastaajaa) -pilotti</p> <p>Työkokoukset: Asiantuntijaverkostot ja työpajat (pienen lasten kyselyt, viidesluokkalaisten kyselyt) Lastensuojelun tila: arviointi- ja yhteistyökokoukset, ikäihmisten palvelujen kehittämisen työpajat Lastensuojelulain hengen toteutuminen – selvitys vuonna 2011 tehdyistä lastensuojeluilmoituksista Lastensuojelun laatupäivä Sosiaaliamiehen ja kuntien ammattilaisten työkokoukset (6) ja seminaari</p>

Kehittämistyön vaikuttavuuden arviointiin liittyvää kehittämistyötä tehdään edelleen ja menetelmällisiä ratkaisuja ja kokeiluja toteutetaan. Sosiaalialan tietoperustaa vahvistavat selvitykset ja arvioinnit sekä selvitys sosiaaliamiehen havainnoista asiakkaan asemasta ja oikeuksien toteutumisesta tukevat osaltaan kuntien ja Sosiaalitaidon yhteistä työtä. Hankemuotoista kehittämistyötä on tuettu säännöllisin tapaamisin.

Selvityksiä tehtiin 11. Selvityksiä toteutettiin Sosiaalitaidon perustoimintana (7), osana hanketyötä (2) sekä palvelutuotantona (2).

Lastensuojelun tila Länsi- ja Keski-Uudellamaalla selvitys toteutettiin vuonna 2012 kolmannen kerran. Tiedon keräämisessä hyödynnettiin ensimmäistä kertaa sähköistä alustaa. Ikäihmisten palvelujen tila –selvitys toteutettiin toisen kerran vuonna 2012. Vuonna 2012 pilotoitiin ”Ikäntyneen asiakkaan kokemuksia hoidosta ja päivän sisällöstä” – työkalu. Vastaajina oli 38 ikäihmistä. Yhdeksässä Länsi- ja Keski-Uudenmaan kunnassa toteutettiin toisen kerran tammikuussa 2012 viidennen luokan oppilaiden hyvinvointia kartoittava selvitys sähköisesti koulupäivän aikana. Kyselyyn vastasi 2404 oppilasta 79 koulusta. Vastausprosentti oli 77 kuntien ikäluokkaan kuuluvista. Vastaajista 96 % oli suomenkielisiä, ruotsinkielisiä 2 % ja muu äidinkieli oli 2%:lla lapsista. Lasten kokemuksia omasta elämästä, kotona ja päivähoidossa, kartoitettiin kolmannen kerran helmikuussa 2012 kymmenessä Länsi- ja Keski-Uudenmaan kunnassa. Vastaajina oli 639 vuonna 2007 syntyntä lasta. Lasten huoltaja toimi lapsen haastattelijana. Nämä selvitykset toteutetaan seuraavan kerran vuonna 2014.

Sosiaalialan kehittämiseen vaikuttaminen asiantuntijaroolissa

Tehtäväkokonaisuus sisältää asiantuntijatyöskentelyn sosiaalialaa laajemmin käsittelevissä työryhmissä, neuvottelukunnissa ja verkostoissa.

Tehtävä	Toiminta 2012
<p>Sosiaalialan kehittämiseen vaikuttaminen asiantuntijaroolissa (10 %)</p> <p>Työryhmät, neuvottelukunnat, johtoryhmät, kannanotot ja lausunnot, selvitykset</p> <div style="text-align: center; margin: 20px 0;"> </div> <p>Tulos: kuntien ja sosiaalialan näkemyksen, tiedon ja asiantuntijuuden välittäminen lainsäädännön, ohjelmien, valtakunnallisten ohjeistusten ja laatusuosituksen valmistelussa.</p>	<p>Asiantuntijakomentointi: Sosiaalihuoltolain valmisteluasiakirjojen kommentointi Laki iäkkään henkilön sosiaali- ja terveyspalvelujen saannin turvaamisesta Metropolialueen sosiaalinen eheys: valmistelutyöhön osallistuminen Kunta- ja palvelurakenne työryhmän esitysten kommentointi</p> <p>Neuvottelukunnat, työryhmät, verkostot Kaste: Etelä-Suomen alueellisen johtoryhmän jäsenyys (ms), aluejaos varajäsenyys (ms) /STM Sosiaalialan ammattihenkilöstön foorumi, varajäsenyys (ms) Sosiaalihuollon tietosuojan ohjausryhmä (ph) / Tietosuojavaltuutetun toimisto Laurea -ammattikorkeakoulu: alueneuvottelukunta (ms), Ylemmän sosiaalialan ammattikorkeakoulututkinnon ohjausryhmä (ph) Sosiaalialan osaamiskeskusverkosto (johtajat, yleissuunnittelijat, eri substanssialat) Lapsen ääni ohjausryhmä (ms) Valtakunnallinen vammaispalvelujen kehittämishanke, yhteistyöryhmän jäsenyys (ms)/ Eteva Sosiaalihuollon asiakasasiakirjojen ja luokitusten asiantuntijatyöryhmä (hk) /THL Mielen avain projektiryhmä (oh), laajennettu projektiryhmä (ph) Lapsiasiainneuvottelukunta (ms, asiantuntijajäsenyys) Kuuma työryhmät (ph, tt, hv, ms) Seurakuntaopiston työelämän neuvottelukunta (ph) Länsi-Uudenmaan ikääntyneiden palvelujen verkosto (hv) Aluevastaavaverkosto (hv)</p> <p>Vaikuttaminen</p> <p>"Aikuissosiaalityön päihde- ja mielenterveysosaamista kehittämässä". Teoksessa Parempaan palvelun avaimia. Kansallisen mielenterveys- ja päihdesuunnitelman toimeenpano Mielen avain-hankkeessa. THL Raportti 64/2012. Gerontologialehti (kansallinen muistiohjelma) Sosiaaliviesti (Ikäihmisten palvelujen seudullinen kehittäminen) Mediassa 11-vuotiaiden lasten hyvinvointi, Pienten lasten kokemuksia kotoa ja päivähoitossa, Lastensuojelulain hengen toteutuminen THL/Oper sosiaalihuollon asiakirjojen katselointi: Lastensuojelun tietosisältöjen yhtenäistäminen Lastensuojelun valtakunnallinen kehittäminen työryhmä: selvitys lastensuojelulain hengen toteutumisesta</p> <p>Yhteistyö terveydenhuollon perusterveydenhuollon yksikön (HUS) kanssa</p> <p>THL IIPA-ryhmä ja sosiaalialan osaamiskeskusten ikäihmisten palvelujen kehittäjien asiantuntijaverkosto</p> <p>THL ja sosiaalialan osaamiskeskusten johtajat (2)</p> <p>STM ja sosiaalialan osaamiskeskusjohtajat (4)</p>

Sosiaalitaidon ammattilaiset ovat asiantuntijoina sosiaalihuollon seudullisissa ja valtakunnallisissa rakenteissa. Osa vaikuttamistyöstä kanavoituu myös sosiaalialan osaamiskeskusten valtakunnallisen verkoston yhteisenä asiantuntijatyönä.

Asiantuntijapalvelut

Sosiaaliasiamiespalveluja tuotettiin yhdeksälle kunnalle. Asiakkaiden yhteydenottojen määrä vuonna 2012 oli 524 (yhteydenottojen määrä kasvoi viisi % edellisestä vuodesta). Yhteydenottajia oli 314 (271 vuonna 2011, kasvu 15 %) eri henkilöä. Tavattujen asiakkaiden määrä oli 36, joista lähes 40 % tavattiin useammin kuin kerran (10 kaksi kertaa ja neljä asiakasta kolme kertaa). Asiakastapaamisten sisältönä oli avustaminen oikaisuvaatimusten ja muistutusten teossa, muu oikeusturvaneuvonta ja päätösten perustelujen selvittäminen yhteistyössä kuntien sosiaalityön kanssa. Yhteydenotoista selvästi suurin osa koski toimeentulotukea ja seuraavaksi eniten yhteydenottoja oli lastensuojelusta ja vammaispalveluista.

Sosiaaliasiamiehen havainnoista järjestettiin seminaari sosiaaliasiamiespalveluja Hyvinkäällä. Seminaarissa käsiteltiin sosiaaliasiamiehen havaintoja sosiaalihuollosta sekä tutkija Antti Väisänen (THL) selvitti kodin ulkopuolelle sijoittamisen riskitekijöitä, sijoitettujen pärjäämistä ja sijoitusten kustannuksia.

Sosiaalitaito toteutti seudullisen perhehoitoyksikkö Pihlajan tuotteistamisen yhdessä Hyvinkään kaupungin asiantuntijoiden kanssa. Pihlajassa siirryttiin 1.2.2013 suoriteperustaiseen laskutukseen.

Sosiaalitaito toteutti Hyvinkään kaupungin perhe- ja sosiaalipalveluiden toimintalähtöisen tilatarveselvityksen. Selvityksessä kuvattiin perhe- ja sosiaalipalveluiden ydinprosessit, kuvattiin tilojenkäytön nykytila sekä visioitiin perhe- ja sosiaalipalveluiden uudelleen organisointia.

Esitys lastensuojelun tietosisältöjen yhtenäistämisestä toteutettiin yhdessä Tikesos-hankkeen kanssa. Länsi- ja Keski-Uudenmaan kuntien lastensuojelun asiantuntijat katselmoivat lastensuojelun asiakirjoja ja esittivät niihin muutoksia ja kehittämissuhteita. Uudet yhtenäiset asiakirjapohjat otettiin syksyn 2012 aikana käyttöön useassa kunnassa.

KUUMAN aikuissosiaalityön työryhmän kanssa kuvattiin aikuissosiaalityön prosessit. Prosessityöskentely jatkuu vuoden 2013 aikana. Tavoitteena on luoda Kuuma-kuntien aikuissosiaalityöhön yhteisiä aikuissosiaalityön prosessien toimivuutta ja tuottavuutta kuvaavia mittareita.

Muu ammatillinen yhteistyö

Muu ammatillinen yhteistyö on tarkemmin määrittelemätöntä sosiaalialan asiantuntijoiden yhteistyötä ja sosiaalialan yleistä vaikuttamistyötä.

Tehtävä	Toiminta 2012
<p>Muu ammatillinen yhteistyö (10 %)</p> <p>Oman osaamisen lisääminen, mm. osaamiskeskusverkostot, ESO-suunnittelijat, ESO-tiimi</p> <p>Tulos: Sosiaalitaidon henkilöstö on osaavaa, omaa riittävät perustiedot sosiaalialan keskeisistä kysymyksistä sekä meneillään olevista kehittämistrendeistä niin yksittäisten sisältöjen kuin yhteiskunnallisten kysymysten osalta.</p>	<p>Koulutukset, foorumit, seminaarit jne.</p> <p>Valtakunnalliset sosiaalialan osaamiskeskuspäivät 2012</p> <p>Kaste Festarit / Kaste Etelä-Suomen aluejohtoryhmä Sosiaalityön tutkimuksen päivät/Tampereen yliopisto Nuorten syrjäytymisen ehkäisy-seminaari/THL & OPH Ajankohtaista vammaispalveluista / ESavi Sosiaali- ja terveydenhuollon tietosuojaseminaari Opit käyttöön -seminaari Lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy / Hanasaari Vammaisten lasten perheiden tukeminen –työkokous HyRi (Kaste/Valtakunnallinen vammaispalveluhanke/ Eteva) Sosiaalihuoltolain kuulemistilaisuus Muistiosaamisen aluevastaavien verkostotapaamiset/seminaarit Seminaari vanhusten asumismuodoista Suomi/tanska, STM Ammattihenkilö muistisairaana ihmisen oikeuksien tukijana (Sumu ry ja Vanhus- ja lähimmäispalvelujen liitto) Kansallisesta muistiohjelmasta arkipäivän teoksi (Sumu ry)</p> <p>Työyhteisön kehittämispäivä (2) Työnohjaus: työntekijöille on järjestetty työnohjausta tarpeen mukaan.</p>

2.2 Toimintojen toteutuminen sisältöalueittain vuonna 2012

Lapsiperheiden palvelujen kehittämisen kokonaisuus on todentunut sekä alueellisissa substanssikohtaisissa verkostoissa (Kuuma: lapsiperheet, varhaiskasvatus) että käynnissä olevien hankkeiden toteutuksessa. Sosiaalitaito osallistui Etelä-Suomen Lapsen ääni II -hankekokonaisuuden toteutukseen (Sotku / Kaste-ohjelma).

Merkittävä osa lapsiin ja nuoriin kohdistuvasta työstä toteutui hyvinvointitiedon tuottamisesta kuntien asiantuntijoiden käyttöön (11 –vuotiaiden lasten hyvinvointi, Pienten lasten kokemuksia kotoa ja päivähoidosta, Lastensuojelulain hengen toteutuminen 2011). Lasten hyvinvointia kartoittavat selvitykset tavoitti noin 3450 lasta. Kunnilta saatujen palautteiden mukaan aineisto antaa hyvää tietoa lasten kanssa tehtävän työn kehittämiseen, palvelujen suunnitteluun ja lasten vanhempien kanssa tehtävään yhteistyöhön. Lasten hyvinvointiin liittyvät asiat on myös huomioitu useiden kuntien paikallisissa tiedotusvälineissä. Lastensuojelulain hengen toteutuminen 2011 –selvityksen tulokset ovat käytössä sekä valtakunnallisen lastensuojelua arvioivan työryhmän (Kananoja) että Lastensuojelun Keskusliiton, Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen että Mannerheimin lastensuojeluliiton asiantuntijoiden työssä.

Sosiaalitaito toteutti Lastensuojelun laatupäivät, joihin osallistui 130 lastensuojelun ammattilaista. Päivien teemana oli lastensuojelun työn kehittäminen.

Sosiaalitaito on järjestänyt **ikäihmisten palvelujen** asiantuntijoiden yhteisiä työkokouksia toimialueensa kunnille. Näissä työkokouksissa nousseiden kehittämistarpeiden pohjalta Sosiaalitaito valmisti Kotona kokonainen elämä-

hankesuunnitelman Länsi- ja Keski-Uudenmaan kuntien yhteiseksi kehittämisohjelmaksi. Kehittämisrahoitusta haettiin yhdeksän kunnan kotihoidon kehittämistyön tueksi (Hyvinkää, Järvenpää, Sipoo, Lohja, Inkoo, Siuntio, Karkkila ja Vihti). Hanke on osa koko Etelä-Suomen kehittämisohjelmaa, jota johtaa Hyvinkään kaupunki. Sosiaalitaito perusti syksyllä 2012 myös Länsi-Uudellemaalle ikäihmisten palvelujen ammattilaisten kehittämistyöryhmän, jonka toimintaa ikäihmisten palvelujen kehittämiskoordinaattori ohjaa. Lisäksi ikäihmisten palvelujen kehittämiskoordinaattori on osallistunut Länsi-Uudenmaan sosiaali- ja terveydenhuollon johdon yhteistyökokouksiin.

Ikäihmisten palvelujen kehittämiskoordinaattori on yhteistyössä alueen kuntien asiantuntijoiden kanssa suunnitellut koulutustilaisuuksia sekä muistisairaiden hoidon parantamiseen tähtäävän pitkäkestoisen kehittämisohjelman, jotka toteutuvat vuoden 2013 aikana. Lisäksi Sosiaalitaito oli mukana oppilaitosyhteistyönä toteutetun aluekehityspäivän (Laurea, Diak) suunnittelussa ja toteuttamisessa. Teemana 20.11.2012 tilaisuudessa oli aktiivinen ikääntyminen.

Kehittämiskoordinaattori osallistui useisiin Etelä-Suomen Kaste-hankkeen kuntien yhteisiin suunnittelukokouksiin sekä neuvotteluihin hanketta koordinoivien kanssa. Lisäksi THL koordinoi osaamiskeskusjohtajien ja ikäihmisten palvelujen asiantuntijoiden yhteisiä työkokouksia, joihin Sosiaalitaito osallistui.

Ikäihmisten palvelujen kehittämiskoordinaattori kuuluu RAY:n tukemaan Aluevastaavaverkostoon ja toimii Sosiaalitaidon toimialueella aluevastaavana. Aluevastaavat tukevat muistisairaiden ihmisten hoitoon osallistuvia ammattihenkilöitä ja välittävät uusinta ja ajankohtaisinta tietoa muistisairaiden ihmisten hoitoon ja tutkimukseen liittyvistä asioista. Valtakunnallisesti kattavassa yhteistyöverkostossa on yli 40 ammattilaista ja RAY:n tuella heidän osaamistaan ja yhteistyömahdollisuuksia lisätään verkostotapaamisissa ja koulutustilaisuuksissa.

Sosiaalitaito teki järjestyksessään toisen ikäihmisten palvelujen tilaa koskevan selvityksen toiminta-alueensa (Länsi- ja Keski-Uudenmaan) kunnissa. Sen tarkoituksena on tuottaa kunnille kumuloituvaa ja vertailukelpoista tietoa ikäihmisten palvelujen suunnittelun, kehittämisen ja johtamisen tueksi. Se käsiteltiin Länsi-Uudenmaan kuntien sosiaali- ja terveysjohdon asiantuntijaryhmässä, Kuuma-kuntien vanhustenpalvelujen kehittämistyöryhmässä sekä Kuumen sote-neuvottelukunnassa. Selvityksen tuloksista tehtiin yhteenveto: ”Väestö ikääntyy, mikä muuttuu? Näkökulmia siihen miten tarpeet, toiveet, palvelut ja talous saadaan kohtaamaan”. Materiaali toimitettiin sosiaali- ja terveysjohdon käyttöön.

Lostin alueella toteutettu prosessi asumis- ja laitoshoitopalvelujen yksiköissä ”Ikääntyneen asukkaan kokemuksia hoidosta ja päivän sisällöstä” lisää vuorovaikutusta asiakkaan ja hänen oma-/ vastuuhoidajansa välillä. Vuorovaikutus auttaa hoitohenkilökuntaa kartoittamaan asiakkaidensa mieltymyksiä, mielipiteitä ja kokemuksia hoidosta/päivän sisällöstä. Haastattelun avulla oma-/vastuuhoidaja tutustuu asiakkaansa tapoihin ja tottumuksiin myös ajalta, jolloin hän kykeni vielä asumaan omassa kodissaan. Tämän prosessin avulla vahvistetaan hoitohenkilökunnan ja asukkaan välistä vuorovaikutusta sekä parannetaan asukkaan elämänlaatua hoitokodissa. Prosessi vahvistaa asukkaan kuulemistä sekä osallisuutta häntä itseään koskevissa arjen asioissa. Työkalun avulla saatuja tietoja

hyödynnetään yksiköiden henkilöstölle suunnitelluissa pitkäkestoisissa kehittämiskoulutuksissa. Työkälyä on kehitetty myös lyhytaikaishoitoasiakkaille ja heidän omaisilleen soveltuvaksi.

Aikuisten palvelut, päihde- ja mielenterveyspalvelujen kehittämistyö toteutui vuonna 2012 pääosin Avomieli –hankkeen työnä.

Avomieli –hankkeessa toteutettiin seuraavia koulutuksia: Päihde- ja mielenterveysongelmien kohtaaminen aikuissosiaalityössä, Asiakasryhmien ohjaajakoulutus, PÄMi -ryhmämalliin perustuva Mahdollisuuksia muutokseen ja Lapset puheeksi – koulutus.

Kuntakohtainen palvelujen kehittäminen toteutui työyhteisö-työskentelyinä, jossa yksilöasiakastyön kehittämisessä ja ryhmänohjaajakoulutuksessa (vertaiset/asiakkaat) saadut kokemukset ja ideat pyrittiin tuomaan työyhteisössä jaettavaksi (Kerava). Lisäksi kehittämistyötä toteutettiin viiden kunnan yhteinen muutostyöpajassa 10.10. 2012, jossa koottiin hankkeen aikana käynnistynyttä, päihde- ja mielenterveysongelmien kohtaamiseen perustuvaa kehittämistyötä sekä luotiin pohjaa sen jatkumiselle.

Yhteistyö kolmannen sektorin kanssa toteutui Keski-Uudenmaan Yhdistysverkoston, Omaiset mielenterveystyön tukena Uudellamaalla ry:n (neuvottelukuntien), Keski-Uudenmaan Klubitalon, A-kiltojen ja Tuumi ry:n, Sininauhaliiton (Wärttinä - päiväkeskus ja Mutterimaja-puolimatkatkoti) sekä Keski-Uudenmaan Mielenterveysseuran kanssa mm. kokemusasiantuntijoiden rekrytoimiseksi ryhmänohjaajakoulutukseen.

Avomieli –hankkeessa tuettiin osassa KUUMA-kuntia jo käytössä olleen, HUS-Kellokosken kehittämän yhteistyömallin (ACT) soveltamista ja edelleen kehittämistä ja kuvattiin ACT-verkostomalli prosessina. Lisäksi ACT -mallista tehtiin Sosiaalitaidossa ohjattu ammattikorkeakoulun opinnäytetyö. Avomieli –hankkeen kehittämiskoordinaattori osallistui MieliHuuko-hankkeen asiantuntijaverkoston toimintaan ja THL:n päihde- ja mielenterveystyön valtakunnallisen kehittämisverkoston tapaamisiin.

Kuuma -kunnissa toteutettiin selvitys aikuissosiaalityöstä ja toimeentulotuesta 2011. Lisäksi Sosiaalitaito suunnitteli selvityksen, jossa kunnassa selvitetään sosiaalityön (toimeentulotuki) uusien asiakkaiden taustatiedot ja asiakkuuden syntymiseen syyt. Saatuja tietoja hyödynnetään aikuisten palvelujen kehittämistyössä ja uusien menetelmien käyttöönotossa sekä resurssien kohdentamisessa. Selvitys toteutetaan Järvenpäässä, Tuusulassa ja Perusturvakuntayhtymä Karviaisen alueella.

Sosiaalipalvelujen vaikuttavuuteen ja talouteen liittyvä kehittämistyö konkretisoitui erityisesti lastensuojelutyön ja ikäihmisten palvelujen rakenteeseen, kustannuksiin ja määriin liittyvässä tarkastelussa. Kehittämistyö on edennyt suunnitellusti, mutta on laaja kokonaisuus. Tehtyjen selvitysten pohjalta työstiin sekä lastensuojelutyöhön että ikäihmisten palveluihin liittyviä kehittämisen tarpeita. Kuuma-kuntien aikuissosiaalityön kehittämistyöryhmässä työstiin aikuissosiaalityön prosessien

kuvauksia, joiden pohjalta on vuonna 2013 tarkoitus luoda Kuuma-kuntien yhteisiä aikuissosiaalityön vaikuttavuusmittareita.

Näin saatuja tietoja on kuntien asiantuntijoilta saadun palautteen mukaan pidetty hyvänä kuntakohtaisten palvelujen suunnittelun ja kehittämisen välineenä. Selvitysten tulokset ovat useissa kunnissa aktiivisessa käytössä.

Informaatioteknologian ja tiedonhallinnan vahvistaminen kanavoitui TikeSos -hankkeen aikana syntyneen kehittämistyön jatkumisena, johon Sosiaalitaito on osallistunut. Tämän pohjalta alueella toteutettiin lastensuojelun tietosisältöjen yhtenäistämistyötä. Työn tuotokset ovat olleet taustamateriaalina THL:n avaamassa sosiaalihuollon asiakasasiakirjojen katselmointiprosessin tarjouspyynnössä. Sosiaalitaito on osallistunut tarjouksen tekemiseen yhdessä sosiaalialan osaamiskeskus Socomin ja Soccan kanssa sekä katselmoinnin asiantuntijoiden Salivirta & partner's yhtiön kanssa. Sosiaalitaito on koonnut alueen sosiaalihuollon tietohallinnon asiantuntijat työpajoihin kahdesti sekä esittänyt katsauksen sosiaalihuollon tiedonhallinnan tilasta Kuuma –kuntien tietohallintojohdolle. Sosiaalitaito on myös tiiviissä yhteistyössä THL:n Oper-yksikön kanssa.

Sosiaalialan henkilöstökysymyksiä on käsitelty sosiaalialan ammattihenkilöstön foorumin (STM) työskentelyssä (osaamisen jaos, varajäsenyyt). Henkilöstöön liittyvät teemat (osaamisen vahvistaminen) toteutuvat pääosin kehittämishankekohtaisessa työskentelyssä. Eri hankkeissa järjestetään koulutusta, tukea ja asiantuntijoiden työkokouksia osaamisen vahvistamiseksi.

Tämän lisäksi Sosiaalitaito yhteistyössä kuntien kanssa selvitti Helsingin yliopiston kanssa mahdollisuutta käynnistää alueellinen sosiaalityön maisterikoulutusohjelma. Toistaiseksi yhteistyö yliopiston kanssa ei konkretisoidu.

Syksyllä 2012 toteutettiin selvitys sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien tilanteesta. Sosiaalityöntekijän vakansseja oli yhteensä 193,5, joista vakinaisesti täytettyjä 134 (68 %), määräaikaista täytettyjä 57 (29 %), täyttämättä 5,5 (3 %). Vaihtuvuus viimeisen kahden vuoden aikana oli 84 työntekijää ja poistuma vuoteen 2015 mennessä 22,5 työntekijää. Sosiaaliohjaajan vakansseja oli yhteensä 165, joista vakinaisesti täytettyjä 136,5 (83 %), määräaikaista täytettyjä 22,5 (13 %), täyttämättä 6 (4 %). Vaihtuvuus viimeisen kahden vuoden aikana oli 41 työntekijää ja poistuma vuoteen 2015 mennessä 6 työntekijää. Sosiaalityöntekijöistä kelpoisuusehdot täyttäviä oli 125,5 (65 %) ja sosiaaliohjaajista kelpoisuusehdot täyttäviä 125,5 (76 %). Sosiaalityön esimiehiä on yhteensä 39, joista vakinaisia 32 ja kelpoisuusehdot täyttäviä 37. Vaihtuvuus viimeisen kahden vuoden aikana 17 työntekijää. Poistuma (mm. eläköityminen) vuoteen 2015 mennessä 3 työntekijää.

Länsi- ja Keski-Uudellamaalla näiden henkilöstöryhmien osalta on muuta maata hieman parempi tilanne. Lisäksi vaikutelmana on, että tilanne on hieman parempi kuin lähimenneisyydessä. Uudellamaalla erityinen ilmiö on se, että henkilöstö liikkuu lähikuntien välillä. Tämä johtaa siihen, että vaikka kokonaisarvio kelpoisuusehdot täyttävien työntekijöiden määrästä alueella on muuta maata hieman myönteisempi, on kuntakohtainen vaihtuvuus silti melko suurta.

3 Huomioita Sosiaalitaidon vuoden 2012 toiminnasta

Sosiaalialan kehittäminen on muuttunut yksittäisten substanssikohtaisen hankkeiden kautta kohti laajempia kokonaisuuksia, joissa toimijat ja sisällöt ovat usein eri substanssien, ammattialojen ja toimialojen yhteisiä. Kehittämistyön haasteet ovatkin tällaiseen lähestymistapaan ja yhteisen työskentelyn johtamiseen, ohjaamiseen ja oppimiseen liittyviä. Välttämättä kuntien hallinnolliset rakenteet eivätkä käytännöt ole seuranneet tämän kehityksen mukana. Joustavaa verkostomaista yhteistyötä on vaikea, miltei mahdoton, johtaa ja hallinnoida perinteisin ”hallinnollisin” käytäntein. Tämä haastaa siis kuntien johtamisen, hallinnon ja valvonnan kehittymään. Vuonna 2012 sosiaalihuollon perinteisten sisällöllisten kysymysten rinnalle on tullut myös uusia päänavauksia mm. palveluprosesseja tukevat tilaratkaisut, sosiaalihuollon asiakasasiakirjojen katselmointi.

3.1 Sosiaalialan kehittämistyön syventäminen ja organisointi

Kaste-ohjelman (2012-2015) toteuttaminen on tuonut kehittämistoimintaan lisää hallinnollisuutta ja muuttanut kehittämistyön kohdentumisen seudullisuudesta eteläsuomalaiseksi yhteistyöksi.

Yhteistyö ja verkostot sosiaalialan osaamiskeskuksen ja tutkimus- ja oppilaitosten välillä (ammattikorkeakoulut, yliopistot, THL jne.) organisoitui edelleen pääosin hankkeiden kautta tehtävänä yhteistyönä. Yhteistyömuotoina olivat mm. opinnäytetyöt, asiantuntijatehtävät hankkeissa, työkokoukset ja verkostotapaamiset. Kansainvälisenä toimintana toteutettiin asiantuntijoiden ja ammattilaisten opintomatka, jonka teemana oli palvelujen vaikuttavuus ja ikäihmisten palvelujen kokonaisuus. Tutkimus- ja oppilaitosyhteistyön laajeneminen strategisemmaksi ja pitkäjänteisemmäksi yhteistyöksi on edelleen tulevaisuuden haaste.

Sosiaaliasiamiestoiminnan asiakastyöstä nousseet havainnot ovat osa sosiaalipalvelujen kehittämistä. Asiakkailta saadun palautteen perusteella on tärkeää, että kunnissa on riittävät resurssit sosiaalipalvelujen neuvontaan ja ohjaukseen sekä asiakastyöhön (erityisesti toimeentulotuki). Organisaatioiden valmisteilla olevat tai tapahtuneet muutokset (kuntaliitokset, yhteistoiminta-alueiden purkautuminen) ja henkilöstön vaihtuvuus haastavat työntekijöiden perehdytyksen ja työn johtamisen, työprosessien yhtenäisyyden, ohjeiden selkeyden sekä noudattamisen valvonnan. Eri palvelujen ja asiantuntijoiden välistä yhteistyötä tulisi edelleen vahvistaa (esim. toimeentulotuki – lastensuojelu – päihde- ja mielenterveyspalvelut – aikuissosiaalityö). Lisäksi tärkeäksi asiaksi on noussut sosiaalipalveluista ja niihin liittyvistä muutoksista tiedottaminen kuntalaisille, erityisesti organisaatioissa tapahtuvien muutosten yhteydessä.

Näyttää myös siltä, että sosiaaliasiamiestoimintaan on muodostunut asiakaskunta, joka hoitaa asiakasprosessiaan sekä kunnan sosiaalihuollon ammattilaisten että sosiaaliasiamiehen kanssa. Pirstoutuneessa palvelujärjestelmässä tämä on epätarkoituksenmukaista asiakkaan palveluprosessin eheyden ja resurssien kohdentumisen näkökulmasta. Tämä on ongelmallista myös siksi, että sosiaaliasiamies ei voi vaikuttaa päätösten sisältöön.

3.2 Tiedon tuottaminen ja soveltaminen kehittämistyön tueksi

Vuoden 2012 aikana Sosiaalitaidossa valmistui hankesuunnitelmien ja taustoituksen lisäksi 11 selvitystä. Selvitykset on julkaistu Sosiaalitaidon kotisivuilla.

Selvitysten ja raportoinnin tulosten hyödyntäminen kunnissa on ollut systemaattisempaa. Ikäihmisten palvelujen ja lastensuojelun tila 2011 selvitykset valmistuivat keväällä 2012. Lisäksi kesällä 2012 valmistui selvitys Lastensuojelulain hengen toteutumisesta vuonna 2011. Tuloksia on hyödynnetty koulun ja laajemmin lasten ja perheiden palvelujen kehittämistyössä. Lastensuojeluilmoituksista tehty selvitys on osa valtakunnallista lastensuojelutyön kehittämistyötä. Palvelujen tila selvitykset ovat olleet välineitä kuntien asiantuntijoille erilaisissa valmistelutehtävissä. Molemmat selvitykset ovat antaneet uutta tietoa palvelusektorista myös aluehallintoviranomaiselle, THL:lle sekä STM:lle.

Ajankohtaisen alan tiedontuotannon haasteina ovat edelleen primaaritiedon tuottamisen ongelmat: tietojen saatavuus kunnista, tietojen oikeellisuus (erilaiset tavat kirjata, erilaiset palvelujen rakenteet) sekä tiedon tuottamisen työläys (hajanaiset organisaatiot). Toisaalta Sosiaalitaito on hyödyntänyt tiedontuotannossaan laajasti sähköisiä työkaluja ja pystynyt nopeuttamaan tulosten raportointiprosessia merkittävästi. Selvitysten tulokset onkin pääasiassa raportoitu kahdessa vaiheessa: I-vaihe suorat jakaumat; II-vaihe syvällisempi analyysi ja johtopäätökset yhdessä kuntien asiantuntijoiden kanssa.

Osa kunnista hyödyntää aktiivisesti tehtyjen selvitysten tuloksia ja ovat ottaneet ne osaksi omaa johtamis- ja suunnittelujärjestelmäänsä. Selvitysten tuloksia käsitellään myös kunnan sisäisissä rakenteissa. Osa kunnista hyödyntää tuloksia ohuemmin. Osin tätä selittää se, että ko. teema ei ole juuri ilmestyessään kunnassa ajankohtainen, avainhenkilöt vaihtuvat, tieto jää yksittäisille henkilöille tai tiedonkulku kunnan sisällä ontuu. Tulosten valmistuessa Sosiaalitaito on järjestänyt useita työkokouksia teemojen asiantuntijakäsittelyä varten sekä esitellyt tuloksia niissä työkokouksissa ja foorumeilla, joihin ne sisältönsä puolesta ovat olleet sopivia. Lisäksi teemoja on käsitelty laajemmissa ammattilaisille kohdennetuissa työkokouksissa ja koulutuksissa. Sosiaalitaito on mielellään mukana myös tulosten kuntakohtaisessa käsittelyssä laajemmin. Osa selvitysten johtopäätöksistä on toimitettu myös asioista vastaavien valtakunnallisten asiantuntijoiden käyttöön. Selvitysten tuloksista on myös tehty lehdistötiedotteita.

Kehittämistyön tietoperustan vahvistamisen painopistealue on toteutunut hyvin. Tiedontuotannon osalta keskeinen heikkous primaaritiedon tuottamisessa ei kuitenkaan ole ratkennut. Lisäksi tulosten parempi hyödyntäminen kunnissa on edelleen rakenteellinen haaste.

Tiedontuotannon tehostamiseksi Sosiaalitaito kehittää internetpohjaisen tietopankin, josta kunnat saavat ajantasaisena kunkin selvityksen, seudullisten toimintaohjeiden ja linjausten materiaalit omaan käyttöönsä.

3.3 Sosiaalialan kehittämiseen vaikuttaminen asiantuntijaroolissa

Sosiaalitaidon henkilöstö on osallistunut Kaste-ohjelman Etelä-Suomen alueen toimeenpanoon. Vaikuttamistyö on toteutunut sekä alueen johtoryhmässä että kehittämisohjelmien ja -hankkeiden suunnittelutyöhön osallistumisena. Parhaiten tämä konkretisoituu hanketyöhön liittyvänä asiantuntijapanoksena ja selvityksinä. Lisäksi Sosiaalitaidon henkilöstö on osallistunut valtakunnalliseen vaikuttamistyöhön erilaisissa neuvottelukunnissa ja verkostoissa. Sosiaalitaidon henkilöstö on yhteistyössä niin sosiaali- ja terveysministeriön, Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen, Kuntaliiton, Uudenmaan liiton kuin alueen oppilaitostenkin kanssa. Sosiaalitaidon henkilöstö on ollut mukana lainsäädäntö- ja kehittämistyön sisältöjen valmistelussa.

Sosiaalitaidon tekemien selvitysten tuloksia ja johtopäätöksiä on vuoden 2012 aikana käsitelty useissa paikallisissa ja valtakunnallisissa medioissa (mm. paikallislehdet, YLE:n aamu radio/tv, YLE-netti, HS).

3.4 Muu ammatillinen yhteistyö

Muu ammatillinen yhteistyö kohdistuu pääosin Sosiaalitaidon oman toiminnan ja henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittämiseen ja näkyy siten enemmän sisäisenä kuin ulkoisena toimintana. Tämä osio on konkretisoitunut henkilöstön aktiivisena verkostoitumisena sekä osaamiskeskusverkostoissa että muissa alan verkostoissa sekä henkilöstön työnohjauksena ja koulutuksena. Osallistuminen valtakunnallisiin osaamiskeskusverkostoihin, sosiaaliasiamiesyhteistyöhön ja THL:n koordinoimaan verkostotyöhön (päihde, vanhus, lastensuojelu) on ollut kiinteää.

Oppilaitosyhteistyön erityisenä piirteenä Uudellamaalla on se, että oppilaitoksia on paljon. Sosiaalitaidon näkökulmasta yhteistyö oppilaitosten kanssa varsin tiivistä ja se toteutuu useiden oppilaitosten kanssa. Oppilaitosyhteistyössä haasteena on yhteistyöstä muodostuvat kustannukset. Kehittämistyön suunnittelu, toteutus ja arviointi edellyttävät mittavaa asiantuntijapanostusta. Laajasti kilpailtu koulutusala edellyttää, että sidosryhmäyhteistyö on ainakin osin oppilaitoksissa maksullista toimintaa. Tähän ei taas sosiaalialan osaamiskeskuksilla ole kohdennettu resursseja. Yhteistyön maksullisuus todentuu vasta kun kehittämistyö on saanut erillisen rahoituksen. Tällöin valmistelutyön kustannukset usein kantavat kunnat ja sosiaalialan osaamiskeskus. Oppilaitosyhteistyön rakenteellinen ja strategisempi kehittäminen on edelleen kehittämisen kohteena. Sosiaalitaito on tehnyt Laurean, Metropolian ja Diakin ja FUAS verkoston kanssa. Lisäksi Sosiaalitaito on tehnyt yhteistyötä Itä-Suomen yliopiston (UEF), Siftekin (UEF), Helsingin, Jyväskylän ja Lapin yliopistojen sekä Toronton yliopiston kanssa.

3.5 Sosiaalitaito yhteisönä

Osa sosiaalialan kehittämistoiminnasta tapahtuu edelleen hankemuotoisena kehittämisenä. Sosiaalitaidon pysyvien työntekijöiden suhteen vaihtuvuutta ei viime vuosina ole ollut. Työsuhteiden pituus vaihteli lähes 11 vuoden ja vuoden välillä.

Vuoden 2012 lopussa henkilöstön keski-ikä oli noin 47 vuotta ja koulutustaustaltaan henkilöstö jakaantuu seuraavasti: yhteiskunta- tai hallintotieteellinen koulutus 3,

käyttäytymistieteellinen koulutus 1, kaupallinen koulutus 1. Sosiaalityöntekijän kelpoisuus oli kahdella työntekijällä.

Sosiaalitaidon henkilöstö on osallistunut yhdessä Soccan ja FSKC:n kanssa nk. Kasvuhuone –prosessiin, joka käynnistyi vuoden 2012 lopulla. Prosessissa on tarkoitus selkiyttää yhteisön tavoitteita, toimintalogiikkaa, brändiä ja markkinointia. Työ on vasta alussa, mutta on toiminut hyvänä välineenä pohtia yhteisön perustehtävää ja olemassaolon oikeutusta. Samalla se mahdollistaa oman toiminnan ja näkökantojen peilauksen sekä Soccan että FSKC:n kanssa. Yhteisen työn tuloksia käsitellään vuoden 2013 aikana myös Sosiaalitaidon hallituksessa.

Henkilöstön kanssa käydyissä kehittämiskeskusteluissa Sosiaalitaidon toiminta ja rakenteet on arvioitu toimiviksi. Hankemuotoinen kehittäminen ja sen mukanaan tuoma hallinnollisuus, epävarmuus, päätöksenteon hitaus ja selkeytymättömyys kuormittavat henkilöstöä. Yhteisöllisyyttä, asiantuntijuuden jakamista ja työssä onnistumista on tuettu yhteisöpäivin, työnohjauksin ja koulutuksin.

4 Lopuksi

Sosiaalitaito on vakiinnuttanut paikkaansa toiminta-alueen kuntien sosiaalihuollon palvelujen ja ammattilaisten kehittäjänä, hyvinvointitiedontuottajana ja -välittäjänä sekä alan vaikuttajana. Kuntien kanssa tapahtuva yhteistyö on määrittynyt pitkälti sen mukaisesti mitkä teemat ovat kulloinkin kunnassa olleet ajankohtaisina. Joidenkin kuntien kanssa yhteistyö on pitkäjänteisempää ja vahvempaa ja osan kanssa se painottuu kapeampiin toimintoihin tai sisältöihin. Tämä on suurelta osin hyvin ymmärrettävää, varsinkin läntisellä Uudellamaalla rakenteissa tapahtuneiden muutosten vuoksi. Lähivuosien haasteet nousevat kuntien rakenneuudistuksen, sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistuksen, metropolialueen ratkaisujen, valmisteilla olevan lainsäädäntötyön ja väestön ikärakenteen muutoksista.

5 Hallituksen esitys tuloksen käsittelystä

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että tilikauden voitto 972,78 € siirretään taseen tilille edellisten tilikausien voitto ja että osinkoa ei jaeta.

Liite 1**Sosiaalitaidon omistajat vuonna 2012**

Kunta	osakkeita
Hanko	10
Hyvinkää	40
Järvenpää	35
Karjalohja	5
Karkkila	10
Kerava	30
Kirkkonummi	30
Lohja	40
Mäntsälä	15
Nummi-Pusula	5
Nurmijärvi	35
Pornainen	5
Raasepori	30
Siuntio	5
Tuusula	30
Vihti	25
Yhteensä	350 osaketta

Liite 2

Sosiaalitalo Oy – Socialkompetens Ab:n **hallitukseen** (24.5.2012 saakka) kuuluivat

Varsinaiset jäsenet

Eerola Aino	Hyvinkään kaupunki (varapj.)
Evokari Tua	Keravan kaupunki
Karppanen Satu	Vihdin kunta (Perusturvakuntayhtymä Karviainen)
Klami Päivi	Tuusulan kunta
Pentti Erja	Nurmijärven kunta
Rintala Eija	Mäntsälän kunta
Rosenholm Marja-Liisa	Järvenpään kaupunki (alkaen 19.5.2011)
Salmela Outi	Raaseporin kaupunki
Stähle Liisa	Kirkkonummen kunta (pj.)
Yliluoma Arja	Lohjan kaupunki

Varajäsenet

Karhu Ulla-Mari	Uudenmaan liitto
Laine Terhi	Diakonia-ammattikorkeakoulu
Paasovaara Seija	Laurea- ammattikorkeakoulu

Salmi Merja	Sosiaalitalo (sihteeri)
-------------	-------------------------

24.5.2012 alkaen**Varsinaiset jäsenet**

Eerola Aino	puheenjohtaja	Hyvinkään kaupunki
Herola Mervi		Nurmijärven kunta
Karppanen Satu		Vihdin kunta
Klami Päivi		Tuusulan kunta
Rintala Eija		Mäntsälän kunta
Salminen Tiina		Järvenpään kaupunki
Stähle Liisa		Kirkkonummen kunta
Uusivirta Tua		Keravan kaupunki
Yliluoma Arja		Lohjan kaupunki
Österlund-Holmqvist Eivor		Raaseporin kaupunki

Varajäsenet

Karhu Ulla-Mari	Uudenmaan liitto
Kolkka Marjo	Diak -ammattikorkeakoulu
Paasovaara Seija	Laurea -ammattikorkeakoulu